

Łódź, dnia 3 października 2023 roku

Pan
Dariusz Reczulski
Wójt Gminy Chaśno

WK – 602/38/2023

Na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 1325), informuję Pana Wójta, że Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi przeprowadziła kompleksową kontrolę gospodarki finansowej w Gminie Chaśno¹. Kontrolą objęto wybrane zagadnienia z lat 2021-2022, dotyczące przede wszystkim: kontroli wewnętrznej; zadłużenia jednostki; prowadzenia rachunkowości; sporządzania sprawozdań budżetowych i finansowych; sporządzania wieloletniej prognozy finansowej; realizacji dochodów z podatków i opłat lokalnych; realizacji dochodów z majątku; udzielania dotacji jednostkom spoza sektora finansów publicznych; wydatków osobowych; udzielania zamówień publicznych, ewidencji i inwentaryzacji składników majątku. Stwierdzone w wyniku czynności kontrolnych nieprawidłowości i uchybienia wynikały z nieprzestrzegania obowiązujących przepisów oraz naruszenia procedur wewnętrznej kontroli finansowej. Wykazane nieprawidłowości dotyczyły, w szczególności²:

I.

W zakresie regulacji wewnętrznych

Obowiązująca w jednostce polityka rachunkowości nie określała zasad prowadzenia rachunkowości w zakresie sposobu ewidencji ewentualnych zobowiązań wymagalnych, co było wymagane przez art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 120 ze zm.), zgodnie z którym – określając zasady rachunkowości w jednostce, należy zapewnić w niej możliwość wyodrębnienia wszystkich zdarzeń istotnych do oceny sytuacji majątkowej i finansowej jednostki, przy zachowaniu zasady ostrożności. Ponadto, na podstawie § 20 ust. 1 pkt 4 lit. b rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla

¹ Czynności kontrolne zostały przeprowadzone w dniach 17 maja – 20 lipca 2023 roku. Protokół został podpisany w dniu 15 września 2023 roku.

² Wystąpienie pokontrolne podlega udostępnieniu na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 902), z ograniczeniami wynikającymi z art. 5 tej ustawy.

budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 342) - zakładowy plan kont powinien zapewniać możliwość sporządzenia sprawozdań finansowych, sprawozdań budżetowych lub innych sprawozdań określonych w odrębnych przepisach.

W zakresie zadłużenia jednostki

1. W dniu 21 czerwca 2022 roku Gmina Chańsko zawarła z Bankiem Spółdzielczym Ziemi Łowickiej w Łowiczu umowę kredytu długoterminowego w kwocie 800.000,00 zł. Zgodnie z § 9 ust. 1 pkt 2 w związku z § 11 ust. 7 pkt 5 powyższej umowy - w przypadku braku na Rachunku Obsługi Kredytu wystarczającej ilości środków pieniężnych Bank uprawniony jest do dokonania kompensat wierzytelności Banku, w przypadku opóźnienia spłaty zobowiązań wynikających z przedmiotowej umowy, poprzez pobranie wymagalnych należności z rachunków bankowych Kredytobiorcy. Bank Spółdzielczy Ziemi Łowickiej w Łowiczu prowadzi również obsługę bankową budżetu Gminy Chańsko i jej jednostek organizacyjnych. Wskazane postanowienia naruszały art. 264 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 ze zm.), zgodnie z którym - w celu zabezpieczenia kredytu lub pożyczki nie można udzielać pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym jednostki samorządu terytorialnego (zob. wyrok Głównej Komisji Orzekającej z dnia 15 lutego 2016 roku BDF1.4800.162.2015). Pomimo, że ww. zapisy umowy kredytowej nie mówią wprost o pełnomocnictwie do dysponowania rachunkiem, to ich skutek jest analogiczny, ponieważ kredytodawca miał swobodny dostęp do rachunku Gminy Chańsko w celu samodzielnej spłaty kapitału oraz odsetek od kredytu.
2. W odniesieniu do wieloletniej prognozy finansowej (WPF) Gminy Chańsko na lata 2022 – 2037 z uwzględnieniem zmian wprowadzonych w trakcie roku (ostatnia zmiana wprowadzona uchwałą nr XLVIII/280/2022 z dnia 27 grudnia 2022 roku), stwierdzono że przyjęte w niej założenia w zakresie planowanych wielkości spłat zadłużenia dla: 2023 roku, 2024 roku, 2025 roku, 2026 roku oraz 2029 roku były niezgodne z postanowieniami umów kredytu i pożyczki. Według danych wynikających z WPF - plan w zakresie rozchodów ustalono w kwocie 1.225.134,92 zł, podczas gdy łączna wartość spłat dla ww. okresów wynikająca z umów dłużnych wynosiła 1.357.399,44 zł (różnica stanowiła kwotę 132.264,52 zł). Powyższą nieprawidłowość odnotowano także w zaplanowanych rozchodach dla roku 2024 w WPF na lata 2023 – 2037 ze zmianami wprowadzonymi do dnia 27 czerwca 2023 roku (uchwała nr LIII/314/20 z dnia 27 czerwca 2023 roku). Po uwzględnieniu prawidłowej wielkości spłat zadłużenia (zgodnie z ustaleniami umów dłużnych) dla ww. lat objętych prognozą, można stwierdzić, że Gmina Chańsko spełniła wymóg art. 243 ustawy o finansach publicznych.
3. W odniesieniu do WPF na lata 2022 – 2037 (wersja ostateczna) oraz WPF na lata 2023 – 2037 (z uwzględnieniem zmian wprowadzonych do dnia 27 czerwca 2023 roku), stwierdzono że w pozycji „Dane uzupełniające o dług i jego spłacie” (pozycja 10.6.) przedstawiono tożsame wartości jak w pozycji 5.1. Prawidłowo, w pozycji 10.6. należy wykazywać wartości

z tytułu zobowiązań już zaciągniętych, natomiast w pozycji 5.1. wartości z tytułu już zaciągniętych zobowiązań, jak również planowanych do zaciągnięcia. Zobowiązania wynikające z zawartych umów przypadające do spłaty na lata 2022-2029 rok (według stanu na dzień sporządzenia WPF na lata 2022 – 2037) wynosiły 1.975.635,52 zł, natomiast w kolumnie 5.1. oraz w kolumnie 10.6. wykazano wartość 2.269.115,76 zł. Różnica stanowiła kwotę 293.480,24 zł, którą zaplanowano do spłaty z tytułu planowanego do zaciągnięcia w 2022 roku kredytu. Powyższą nieprawidłowość stwierdzono również w danych zaprezentowanych w WPF na lata 2023 - 2037 (ze zmianami wprowadzonymi do dnia 27 czerwca 2023 roku).

W zakresie ewidencji księgowej i sprawozdawczości

1. Z zapisów na koncie 909 – Rozliczenia międzyokresowe, wynikało że na przedmiotowym koncie po stronie Wn jednostka zaewidencjonowała kwotę z tytułu odsetek od zaciągniętych kredytów i pożyczek w całej kwocie wynikającej z obowiązujących umów. Saldo konta 909 strona Wn na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiło 284.055,45 zł. Drugostronnie ww. kwota stanowiła część salda 134 – Kredyty bankowe oraz część salda 260 – Zobowiązania finansowe. Jednostka błędnie zaewidencjonowała całą wartość odsetek wynikającą z zawartych umów, zawyżając tym samym zarówno wysokość aktywów, jak i wysokość pasywów, w bilansie z wykonania budżetu Gminy Chaśno w poszczególnych latach budżetowych. Rozwiązanie ewidencyjne polegające na ujmowaniu odsetek od zaciągniętego kredytu bankowego lub pożyczki na koncie 909 (w korespondencji z kontem 134 lub 260) dotyczy tylko tych odsetek, które zostały naliczone w grudniu, a których termin zapłaty przypada w następnym roku budżetowym.
2. Zastosowano nieprawidłową klasyfikację budżetową wydatków związanych z zapłatą odsetek od kredytów i pożyczek, a mianowicie wydatki w ww. zakresie ewidencjonowano z klasyfikacją budżetową dział 757, rozdział 75702, § 8070, natomiast powinny one zostać ujęte w § 8110 – odsetki od samorządowych papierów wartościowych lub zaciągniętych przez jednostkę samorządu terytorialnego kredytów i pożyczek.
3. Operacje wpływu dochodów na rachunek bankowy Urzędu Gminy księgowano w kwotach zbiorczych, łącząc ze sobą dochody z tego samego tytułu, które wpłynęły na rachunek bankowy w danym dniu od różnych osób. Przyjęty sposób rejestrowania operacji utrudniał weryfikację wprowadzonych do urzędzeń księgowych operacji przychodowych z zapisami wyciągu bankowego. Ponadto, zgodnie z art. 24 ust. 4 pkt 1 ustawy o rachunkowości - księgi rachunkowe uznaje się za sprawdzalne, jeżeli umożliwiają stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów, stanów (sald) oraz działania stosowanych procedur obliczeniowych, a w szczególności udokumentowanie zapisów pozwala na identyfikację dowodów i sposobu ich zapisania w księgach rachunkowych na wszystkich etapach przetwarzania danych.
4. Nieprawidłowo obliczono kwoty w zakresie poszczególnych źródeł przychodów, co skutkowało błędnym ich ujmowaniem w sprawozdaniach Rb-NDS. Wysokość wolnych środków wykazana w sprawozdaniu Rb-NDS na koniec 2021 roku wynosiła 1.168.364,71 zł. Zgodnie z powyższym w uchwale nr XXV/215/2021 Rady Gminy Chaśno z dnia 29 grudnia 2021 roku w sprawie

zmian w budżecie na 2021 rok, rozchody zostały w całości sfinansowane przychodami pochodzącymi z wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych. W związku z czym, wysokość wolnych środków w sprawozdaniu Rb-NDS za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2022 roku, sporządzonym w dniu 18 lutego 2022 roku powinna wynosić 874.884,43 zł (wykazane wolne środki z 2021 roku w kwocie 1.168.364,71 zł, pomniejszone o kwotę rozchodów w kwocie 293.480,28 zł). Natomiast jednostka ww. kwotę przychodów wykazała w wysokości 903.615,52 zł. Powyższa nieprawidłowość skutkowałą również błędnym wykazaniem wolnych środków w sprawozdaniu Rb-NDS za okres od początku roku do 31 marca 2023 roku, sporządzonym w dniu 17 kwietnia 2023 roku.

5. W części F sprawozdania Rb-NDS sporządzonego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2022 roku zaniżono wysokość wykonanych rozchodów z tytułu spłaty kredytów, pożyczek, wykupu papierów wartościowych na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych o kwotę 30.072,80 zł (obroty strony Wn konta 260-32-1). Powyższą nieprawidłowość odnotowano również w sprawozdaniu Rb-NDS za okres od początku roku do dnia 31 marca 2023 roku, w którym wysokość ww. rozchodów zaniżono o kwotę 7.518,20 zł.
6. W danych uzupełniających w sprawozdaniu Rb-Z (część C), wg stanu na koniec IV kwartału 2022 roku, sporządzonym w dniu 16 lutego 2023 roku, zaniżono wysokość zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek przeznaczonych na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych, o kwotę pożyczki w wysokości 60.145,60 zł, zaewidencjonowanej na koncie 260-32-1.
7. Nieprawidłowo ewidencjonowano operacje w zakresie zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów, a mianowicie wszystkie umowy kredytu zostały ujęte na jednym koncie analitycznym, tj. na koncie 134-1, natomiast zgodnie z opisem zasad funkcjonowania konta 134, zawartym w rozporządzeniu Ministra Finansów i Rozwoju w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej - ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 134 powinna umożliwiać ustalenie stanu zadłużenia według umów kredytowych.
8. Nieprawidłowo wykazano stan środków pieniężnych w sprawozdaniu Rb-ST wg stanu na koniec 2022 roku, sporządzonym w dniu 15 lutego 2023 roku. Stan środków na rachunku budżetu Gminy Chaśno wykazany w sprawozdaniu wynosił 3.888.631,18 zł i nie był zgodny z saldem konta 133 strona Wn, które wynosiło 3.885.706,18 zł oraz wyciągami bankowymi dokumentującymi stan środków pieniężnych znajdujących się na rachunkach bankowych - według stanu na 31 grudnia 2022 roku. Różnica stanowiła kwotę 2.925,00 zł i wynikała z kwoty zrealizowanych przez Urząd Gminy dochodów budżetowych objętych okresowymi sprawozdaniami, lecz nieprzekazanych na rachunek budżetu (saldo konta 222-1, strona Wn). Powyższe naruszało § 20 ust. 1 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek

samorządu terytorialnego, stanowiącej załącznik nr 37 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2022 r., poz. 144 ze zm.).

9. Stwierdzono niezgodność w zakresie wysokości wykazanych dochodów w sprawozdaniach jednostkowych Rb-27S za okres od początku roku do dnia 30 czerwca 2022 roku a wysokością dochodów wynikającą ze sprawozdania zbiorczego oraz ewidencją księgową. Różnica stanowiła kwotę 44.050,95 zł i wynikała z ujęcia w ewidencji księgowej budżetu Gminy Chaśno (organu), dochodów pobieranych przez Urząd Skarbowy w Bydgoszczy po sporządzeniu sprawozdania jednostkowego jednostki samorządu terytorialnego (jako jednostki budżetowej i jako organu). Powyższe stanowiło naruszenie § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej, zgodnie z którym sprawozdania zbiorcze, w szczególności sprawozdań jednostkowych – są sporządzane przez przewodniczących zarządów jednostek samorządu terytorialnego na podstawie sprawozdań jednostkowych jednostek im podległych oraz sprawozdania jednostkowego jednostki samorządu terytorialnego, jako jednostki budżetowej i jako organu. W związku z powyższym powinna zachodzić pełna zgodność pomiędzy sprawozdaniami jednostkowymi a sprawozdaniem zbiorczym oraz ewidencją księgową.
10. Stwierdzono nieprawidłowości w wysokości poszczególnych pozycji wykazanych w bilansie z wykonania budżetu Gminy Chaśno, sporządzonego na dzień 31 grudnia 2022 roku, które wynikały z błędnej ewidencji księgowej zwrotu niewykorzystanych środków z Funduszu Pomocy. W dniu 29 grudnia 2022 roku Gmina Chaśno zwróciła do Urzędu Wojewódzkiego środki pieniężne z ww. tytułu w wysokości 456,00 zł. W dniu 30 grudnia 2022 roku uzgodniono telefonicznie, że prawidłowa wartość niewykorzystanych środków pomocowych powinna wynosić 106,40 zł. W związku z powyższym, Gmina Chaśno wystąpiła o zwrot mylnie dokonanej wpłaty. Środki pieniężne w kwocie 456,00 zł wróciły na rachunek bankowy Gminy Chaśno w dniu 2 stycznia 2023 roku, a zatem w innym roku budżetowym. W związku z powyższym na dzień bilansowy, tj. 31 grudnia 2022 roku - środki pieniężne wynikające z rozliczenia niewykorzystanych środków z Funduszu Pomocy nie znajdowały się na rachunku bankowym Gminy Chaśno. Natomiast jednostka ujęła ww. operację zwrotu środków w następujący sposób: wyciąg bankowy z dnia 29 grudnia 2022 roku, zwrot środków w kwocie 456,00 zł, zaewidencjonowano na kontach: [1] Wn 224-5, Ma 133-56 bez klasyfikacji budżetowej w kwocie 349,60 zł oraz [2] Wn 901-56, Ma 133-56 z klasyfikacją budżetową dział 852 rozdział 85231 § 2100 w kwocie 106,40 zł. W wyniku powyższego jednostka wykazała wartości w poszczególnych pozycjach bilansu niezgodnie z ewidencją księgową:

Pozycja bilansu	Wartość wykazana w bilansie	Wartość wynikająca z ewidencji księgowej
Środki pieniężne budżetu	3 885 599,77 zł	3 885 706,18 zł
Pozostałe środki pieniężne	106,41 zł	0,01 zł
Należności od budżetów	827,53 zł	721,12 zł
Zobowiązania wobec budżetów	106,41 zł	0,00 zł

Powyższe nieprawidłowości stanowią naruszenie art. 269 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym - sprawozdanie z wykonania budżetu jednostki

samorządu terytorialnego sporządza się na podstawie danych z ewidencji księgowej budżetu.

11. Rozliczenia z tytułu niewykorzystanych dotacji otrzymanych z różnych źródeł, były ewidencjonowane na jednym koncie analitycznym, a mianowicie 224-5, co było niezgodne z opisem zasad funkcjonowania konta 224, zawartym w przepisach rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym - ewidencja szczegółowa do konta 224 powinna umożliwić ustalenie stanu należności i zobowiązań według poszczególnych tytułów oraz według poszczególnych budżetów.

W zakresie rozrachunków i roszczeń

1. Według bilansu oraz zestawienia obrotów i sald kont Urzędu Gminy w Chańsie, sporządzonych na dzień 31 grudnia 2022 roku, na kontach analitycznych prowadzonych dla konta 225 wykazano kwotę 10.305,00 zł – stanowiącą wysokość naliczonego podatku dochodowego od dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2022 rok, którego wypłata nastąpiła w roku 2023. Rozksięgowanie dodatkowego wynagrodzenia rocznego na część finansowaną przez pracownika powinno nastąpić na podstawie listy płac w roku, w którym dokonano wypłaty tego wynagrodzenia. Jednostka budżetowa odprowadzając zaliczki na podatek dochodowy za swoich pracowników pełni wyłącznie rolę płatnika. Strona Ma konta 225 odzwierciedla stan zobowiązań Urzędu, a nie zobowiązań pracowników, wobec których wymagalność odprowadzenia zaliczki na podatek dochodowy powstaje w dniu wypłaty wynagrodzenia.
2. Według bilansu oraz zestawienia obrotów i sald kont Urzędu Gminy w Chańsie, sporządzonych na dzień 31 grudnia 2022 roku, na kontach analitycznych prowadzonych dla konta 229 wykazano kwotę 38.389,30 zł - stanowiącą zobowiązanie z tytułu naliczonych składek na ubezpieczenie społeczne finansowanych zarówno przez pracodawcę, jak i przez pracownika oraz naliczonych składek Funduszu Pracy od dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2022 rok. Rozksięgowanie ww. składek od dodatkowego wynagrodzenia rocznego, w zakresie finansowanym przez pracownika, nie miało uzasadnienia. Zobowiązanie do przekazania tych środków do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych powstaje dopiero w związku z wypłatą świadczenia na rzecz pracowników (analogicznie jak wyżej).
3. Stwierdzono nieprawidłowe wyodrębnienie kosztów środków trwałych w budowie, ewidencjonowanych na koncie 080, poprzez: ujmowanie nowego zadania inwestycyjnego na tym samym koncie analitycznym, na którym ujęte było zadanie zakończone w tym samym roku budżetowym. Wprowadzało to tym samym w błąd, co do prawidłowości poniesionych kosztów dotyczących realizowanej inwestycji i prawidłowości przeniesienia jej wartości na stan środków trwałych, jak również poprzez ujmowanie na jednym koncie analitycznym kilku rozpoczętych zadań inwestycyjnych. Powyższy sposób ewidencjonowania środków trwałych w budowie był niezgodny z opisem zasad funkcjonowania konta 080, zawartym w przepisach rozporządzenia Ministra

Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którymi - ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 080 powinna zapewnić co najmniej wyodrębnienie kosztów środków trwałych w budowie według poszczególnych rodzajów efektów inwestycyjnych oraz skalkulowanie ceny nabycia lub kosztu wytworzenia poszczególnych obiektów środków trwałych tak, aby łatwo można je było później odnieść na poszczególne elementy majątku.

W zakresie dotacji dla jednostek spoza sektora finansów publicznych

Kontrola procedury udzielenia i rozliczenia dotacji na realizację zadania z zakresu upowszechniania sportu na terenie Gminy Chańsko w 2022 roku, wykazała że:

- nie określono kryteriów oceny składanych ofert, które zapewniłyby przejrzystość zasad przy dokonywaniu wyboru realizatora zadania i ustalaniu wysokości dotacji;
- załączone do oferty - sprawozdanie z wykonania zadania publicznego w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu współfinansowanego ze środków dotacji, które realizowano w okresie od dnia 1 marca do dnia 31 grudnia 2021 roku, nie spełniało wymogu określonego w § 4 ust. 1 pkt 4 lit. c uchwały nr IV/13/2011 Rady Gminy Chańsko z dnia 2 lutego 2011 roku w sprawie trybu postępowania o udzielenie dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych i nie działającym w celu osiągnięcia zysku, na zadania publiczne gminy inne niż określone w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, sposobu rozliczania oraz sposobu kontroli wykonywania zleconych zadań publicznych wymagającego złożenia oferty zawierającej sprawozdanie z działalności za ostatni rok. Ponadto, przedmiotowe sprawozdanie zawierało informację w zakresie wykonania dotowanego przedsięwzięcia, podczas gdy ww. uchwałą wymagano, aby podmiot ubiegający się o dotację przedstawił raport z prowadzonej przez niego działalności w roku poprzednim;
- ze środków dotacji pokryto wydatki o charakterze kar finansowych na łączną kwotę 850,00 zł tytułem ryczałtu za żółte kartki dla zawodników, co było niezgodne z ustaleniami umownymi o wsparcie przedsięwzięcia. Według art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 roku o sporcie (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 2048) - dotacja udzielona z budżetu jednostki samorządu terytorialnego ma służyć realizacji celu publicznego, natomiast wydatku poniesionego w następstwie niegodnych z przyjętymi regułami działań nie można uznać za służący realizacji wymienionych w ustawie ustawom celów;
- przedstawione do rozliczenia dotacji kserokopie rachunków, faktur i innych dokumentów księgowych, nie zawierały opisu merytorycznego umożliwiającego ich weryfikację pod względem prawidłowości, celowości oraz zgodności z założeniami przedstawionymi w ofercie i z zawartą umową na realizację przedmiotowego zadania;
- w rozliczeniu końcowym uwzględniono wydatki poniesione na działalność administracyjno-księgową w kwocie 9.274,33 zł, które ujęto w zatwierdzonej

przez dotującego ofercie, natomiast pominięto je w katalogu wydatków określonym w § 4 ust. 1 umowy na realizację zadania.

W zakresie wydatków na wynagrodzenia pracowników

W zakresie naliczenia i wypłaty ekwiwalentu za niewykorzystany przez pracownika urlop wypoczynkowy w wymiarze 88 godzin dni za 2021 rok oraz 88 godzin za 2022 rok, stwierdzono błędne ustalenie jego wysokości. Wysokość ekwiwalentu naliczono w oparciu o przeliczenie wynagrodzenia przez współczynnik służący do ustalenia ekwiwalentu, odpowiednio do czasu urlopu przysługujących w danym roku kalendarzowym, tj. za 2021 rok - 21, natomiast za rok 2022 - 20,92, co pozostawało w sprzeczności z art. 171 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeksu pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 1465 ze zm.), w związku z § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 roku w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz. U. nr 174, poz. 1353), zgodnie z którymi - w przypadku niewykorzystania przysługującego urlopu w całości lub w części z powodu rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy, pracownikowi przysługuje ekwiwalent pieniężny. Biorąc pod uwagę fakt nabycia przez pracownika prawa do wypłaty przedmiotowego ekwiwalentu w maju 2022 roku, prawidłowe było zastosowanie w stosunku do wszystkich dni niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego współczynnika ustalonego dla roku 2022, tj. 20,92. Świadczenie przysługujące pracownikowi z powyższego tytułu zaniżono o kwotę 7,04 zł.

W zakresie wydatków inwestycyjnych

Nie egzekwowano wypełnienia niektórych postanowień zawartych w umowie nr 48/2022 na wykonanie robót budowlanych w ramach inwestycji pn. „Remont dróg w Gminie Chaśno”, a mianowicie: [1] zgodnie z § 2 ust. 3 umowy - w terminie 5 dni roboczych od dnia podpisania umowy wykonawca zobowiązany był do przedstawienia zamawiającemu harmonogramu robót. Przedłożone do kontroli harmonogramy nie posiadały daty wpływu do zamawiającego, w związku z czym nie można ocenić, czy został zachowany 5 dniowy termin ich przekazania. Ponadto, zgodnie z § 2 ust. 4 umowy - przedstawione harmonogramy musiały uzyskać pisemną akceptację zamawiającego, czego w przekazanej do kontroli dokumentacji nie było; [2] zgodnie z ustaleniami § 19 ust. 2 pkt 1 umowy, wykonawca zobowiązany był w terminie 3 dni roboczych od dnia zawarcia umowy przedłożyć zamawiającemu wykaz osób skierowanych do realizacji zamówienia oświadczając, iż wszystkie te osoby zatrudniał na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. W przekazanej do kontroli dokumentacji znajdowało się oświadczenie w powyższym zakresie wraz z wykazem osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, nie posiadające daty wpływu do zamawiającego, w związku z czym nie można ocenić, czy został zachowany 3 dniowy termin jego przekazania; [3] zgodnie z § 18 ust. 7 umowy - we wszystkich sprawach związanych z wykonywaniem niniejszej umowy formą kontaktu będzie kontakt elektroniczny, z wykorzystaniem poczty elektronicznej. Kontakt telefoniczny możliwy był jedynie w wypadkach niecierpiących zwłoki, dodatkowo powinien być potwierdzony w formie elektronicznej. Wykonawca wraz z zgłoszeniem gotowości do odbioru robót nie dostarczył wymaganych dokumentów (określonych w § 10 ust. 4 umowy), o czym

został poinformowany drogą telefoniczną, a fakt ten nie został potwierdzony w formie elektronicznej.

W ramach kontroli zbadano prawidłowość udzielenia zamówienia publicznego na wykonanie zadania „Remont dróg w Gminie Chańsko” – nie stwierdzając naruszenia przepisów dotyczących zamówień publicznych.

Odpowiedzialność za powyższe nieprawidłowości ponoszą Wójt Gminy, Skarbnik Gminy oraz pracownicy merytoryczni, w zakresie wskazanym w protokole kontroli.

II.

Informując o powyższych nieprawidłowościach proszę Pana Wójta o podjęcie działań mających na celu ich wyeliminowanie oraz zapobieżenie występowaniu w przyszłości. W związku z powyższym RIO w Łodzi kieruje następujące **wnioski pokontrolne**:

1. Ustalić w zasadach (polityce) rachunkowości zasady ewidencji zobowiązań wymagalnych, zgodnie z wymogami wynikającymi z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, oraz z § 20 ust. 1 pkt 4 lit. b rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Zaciągając kredyty i pożyczki przestrzegać art. 264 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, zgodnie z którym – w celu zabezpieczenia kredytu lub pożyczki nie można udzielać pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym jednostki samorządu terytorialnego.
3. Zapewnić prawidłowe sporządzanie wieloletniej prognozy finansowej Gminy Chańsko, w zakresie danych ujmowanych w pozycjach 10.6. i 5.1. – uwzględniając uwagi zawarte w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego.
4. Zapewnić prezentowanie w wieloletniej prognozie finansowej danych dotyczących kwot rozchodów przypadających w poszczególnych latach objętych prognozą długu, zgodnie z postanowieniami zwartych umów kredytu i pożyczki, przestrzegając wymogu realistyczności prognozy wynikającego z art. 226 ust.1 ustawy o finansach publicznych.
5. Ewidencję operacji gospodarczych na koncie 909 prowadzić zgodnie z zasadami określonymi w przepisach rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa,

budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

6. Zapewnić przestrzeganie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 513 ze zm.), w zakresie klasyfikacji wydatków finansujących koszty zaciągniętych zobowiązań finansowych (odsetki).
7. Zapewnić powiązanie zapisów księgowych z dowodami księgowymi, w celu spełnienia wymogów wynikających z art. 24 ust. 4 pkt 1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym – księgi rachunkowe uznaje się za sprawdzalne, jeżeli umożliwiają stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów, stanów (sald) oraz działania stosowanych procedur obliczeniowych, a w szczególności: udokumentowanie zapisów pozwala na identyfikację dowodów i sposobu ich zapisania w księgach rachunkowych na wszystkich etapach przetwarzania danych.
8. Zapewnić prawidłowe wykazywanie w sprawozdaniu RB-NDS, w pozycji wykonania, danych dotyczących poszczególnych źródeł przychodów, przestrzegając przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej.
9. Zapewnić prawidłowe sporządzanie sprawozdań budżetowych Rb-ST – o stanie środków pieniężnych na rachunku bankowym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, zgodnie z § 20 ust. 1 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego, stanowiącej załącznik nr 37 do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej.
10. Przestrzegać § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej, zgodnie z którym - sprawozdania zbiorcze, w szczególności sprawozdań jednostkowych – są sporządzane przez przewodniczących zarządów jednostek samorządu terytorialnego na podstawie sprawozdań jednostkowych jednostek im podległych oraz sprawozdania jednostkowego jednostki samorządu terytorialnego, jako jednostki budżetowej i jako organu. W związku z powyższym powinna zachodzić pełna zgodność pomiędzy sprawozdaniami jednostkowymi a sprawozdaniem zbiorczym oraz ewidencją księgową.
11. Sprawozdania budżetowe Rb-Z sporządzać zgodnie z wymogami określonymi w Instrukcji sporządzania sprawozdań, stanowiącej załącznik nr 8 do rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 roku w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 652).
12. Dane w bilansie z wykonania budżetu wykazywać przestrzegając art. 269 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym - sprawozdanie z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego sporządza się na podstawie danych z ewidencji księgowej budżetu.

13. Operacje gospodarcze błędnie dokonanych przelewów bankowych ewidencjonować zgodnie z ich rzeczywistym przebiegiem, tak aby nie naruszać art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty.
14. Zobowiązania z tytułu pobranej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz z tytułu składek odprowadzanych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, od wypłaconego pracownikom dodatkowego wynagrodzenia rocznego, w części finansowanej ze środków pracownika, ewidencjonować na kontach zespołu 2 dopiero w związku z wypłatą wynagrodzenia.
15. W prowadzonych postępowaniach na wybór realizatora zadania publicznego z zakresu sportu, współfinansowanego ze środków publicznych, definiować kryteria oceny składanych ofert oraz przestrzegać procedur określonych przez organ stanowiący w stosownej uchwale.
16. Zapewnić weryfikację składanych ofert i rozliczeń wykorzystania środków dotacyjnych przez beneficjentów dotacji udzielonych na realizację zadań z zakresu sportu, pod względem zgodności z przyjętą ofertą i podpisaną umową. Podjąć działania mające na celu wyegzekwowanie zwrotu środków dotacji wydatkowanej przez Klub sportowy na pokrycie kosztów kar finansowych.
17. Obliczając ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, stosować współczynnik określony dla roku, w którym pracownik nabył prawo do jego wypłaty, zgodnie z art. 171 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy.
18. Zapewnić nadzór ze strony właściwych rzeczowo pracowników Urzędu nad wykonywaniem umów w sprawie zamówienia publicznego na realizację zadań inwestycyjnych.

Podając powyższe do wiadomości, zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych, proszę Pana Wójta o przesłanie informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych lub przyczynach ich niewykonania w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 9 ust. 4 ww. ustawy, do wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Izby.

Zastrzeżenie składa właściwy organ jednostki kontrolowanej w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego za pośrednictwem Prezesa Izby.

Podstawą zgłoszenia zastrzeżenia może być tylko zarzut naruszenia prawa poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

Bieg terminu, o którym mowa wyżej, ulega zawieszeniu na czas rozpatrzenia zastrzeżeń, w odniesieniu do wniosków pokontrolnych objętych zastrzeżeniem.

Ryszard Paweł Krawczyk

Prezes RIO w Łodzi

(podpisane cyfrowo)

Do wiadomości:

Przewodniczący Rady Gminy Chąśno,

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Chąśno,

aa.